

відносностійкого сорту Дубравка, 41,5 % у середньостійкого Оберіг та 75,2% у сприйнятливого сорту Мелодія.

2. Серед фунгіцидів більш ефективними виявились Антракол – 76,1-79,2%, дещо поступався Ридоміл Голд – 72,8–76,4 %, найнижчу ефективність показав Курзат – 67,4–73,6 %

3. Сорт Дубравка зазнає найменшого негативного впливу патогенів, тому і ефективність фунгіцидів на зміну врожайності була найменшою (у контролі – 19,2 т/га, а за фунгіцидних обприскувань 20,4-20,8 т/га). У сприйнятливого сорту Мелодія збережений урожай 3,3 за використання фунгіцидів був в межах 3,3-5,4 т,га.

Список використаних джерел:

1. Федорчук С. В. Оптимізація захисту картоплі від збудників *Phytophthora infestans* (Mont) de Bary та *Alternaria solani* (Ell. et Mart.) в умовах Полісся України». автореф. канд. с.г. наук 06.01.11 «Фітопатологія». Київ, 2018. 21 с.

2. Положенець В. М. Захист картоплі від фітофторозу. Карантин і захист рослин. 2011. № 5. С. 17–19.

3. Трибель С. О. Методика випробування і застосування пестицидів / С.О. Трибель – К.: Світ, 2001. – 448 с.

4. Омелюта В. П., Григорович І. В., Чабан В. С. та ін. Облік шкідників і хвороб сільськогосподарських культур / За ред. Омелюти В.П. Київ: Урожай, 1986. 296 с.

МАРКОВ Владислав, здобувач 2-го курсу другого (магістерського) рівня освіти спеціальності 201 Агрономія

Науковий керівник: **ШУВАР Іван Антонович**, д. с.-г. наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України

Західноукраїнський національний університет

м.Тернопіль

ПРОДУКТИВНІСТЬ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО ЗАЛЕЖНО ВІД СПОСОБУ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ В УМОВАХ ПЕРЕДКАРПАТТЯ

Серед злакових культур кукурудза є однією з високопродуктивних і універсального призначення, а за рівнем врожайності переважає інші культури. У світі для продовольчих потреб використовують близько 20 % зерна кукурудзи, 15-20 % – для технічних потреб та 60–65 % – на корм худобі. За валовими зборами кукурудза посідає перше місце, а за посівними площами – друге, поступаючись лише пшениці [2,5].

Зерно кукурудзи має стабільний попит на внутрішньому і світовому ринку, а також вагомі переваги в економічному та агротехнологічному сенсі (рівень прибутковості, високопродуктивні гібриди, ефективні технології вирощування, переробляння). Тому відповідне зростання площ цієї культури в Україні за останні 10 років зросло в 1,5 рази: від 3,6 млн га 2011 р., до 5,5 млн га 2021 р. [5].

За останні роки в Україні потенційна врожайність зерна продуктивних гібридів кукурудзи понад 10-12 т/га. Однак, у більшості господарств їх генетичний потенціал реалізується не більше як на 60%, а за врожайності близько 5.0 т/га та валовому зборі близько 11.5 млн. т, питома вага її у світовому виробництві зерна кукурудзи не перевищує 1.3% [2,5].

Відрадно, що намітилася тенденція до збільшення цих показників унаслідок поліпшення культури землеробства, зростання кон'юнктури ринку зерна, зростання вкладів значних коштів.

З метою досягнення світового рівня врожайності необхідні наукові обґрунтування і практичний пошук шляхів збільшення продуктивності кукурудзи унаслідок реалізації, у першу чергу, її генетичного потенціалу та удосконалення елементів технології вирощування [1,5,6,7].

Гібрид ДКС 3476 – середньоранній гібрид кукурудзи (ФАО-260) з дуже високою якістю зерна, високою холодостійкістю та толерантністю до пошкодження стебловим метеликом. Має високу відносну стійкість до хвороб, високий уміст крохмалю. Маса 1000 зерен 270-300г. Придатний для

вирощування в монокультурі. Можливе вирощування за традиційного і мінімального обробітку ґрунту. Можливе використання на силос. Зона вирощування: достатнього та нестійкого зволоження.

Гібрид кукурудзи у досліді вирощували в сівозміні короткої ротації з таким чергуванням культур: *soя – пшениця озима – кукурудза*. Під кукурудзу вносили мінеральні добрива, рекомендовані для умов Передкарпаття, доза яких становила $N_{90}P_{90}K_{90}$ на фоні 40 т/га гною ВРХ.

Під оранку вносили до 80 % фосфору та калію і не більше ніж 20 % азотних добрив, решту – навесні у передпосівну культивуацію, використовуючи в однаковій кількості аміачну селітру і карбамід. Азот і калій рослини засвоюють переважно до фази викидання волоті, а фосфор активніше засвоюється під час проростання насіння, в період початкового розвитку та під час наливання і дозрівання зерна.

Дослід включав такі варіанти основного обробітку ґрунту:

1. Традиційний полицевий (ПЛН-5-35) обробіток ґрунту на глибину 25-27 см (контроль). 2. Безполицевий плоскорізний (КПГ-250) обробіток на глибину 25-27 см. 3. Поверхневий (дисковою бороною АГ-2,4-20) обробіток на глибину 12-14 см. 4. Нульовий обробіток ґрунту.

Облікова площа ділянки 100 м² за триразового повторення. У процесі виконання дослідження послуговувались загальноприйнятими методиками, методичними рекомендаціями Інституту зернового господарства НААН. Агротехнічні умови на дослідних ділянках загальноприйняті для зони Передкарпаття, крім дослідних факторів. Попередник кукурудзи у сівозміні короткої ротації – пшениця озима після сої. Ґрунтовий гербіцид харнес (2,5 л/га) вносили після висівання кукурудзи. У варіанті з нульовим обробітком – до сівби кукурудзи площу додатково обробляли гербіцидом раундап (3,5 л/га) [6].

Дослідження, виконані нами впродовж 2022-2023 рр. в технології вирощування середньораннього гібриду кукурудзи ДКС 3476, показали як змінюється врожайність культури у варіантах досліді залежно від способу основного обробітку ґрунту. В умовах Передкарпаття в технології вирощування

середньораннього гібриду кукурудзи ДКС 3476 за традиційного полицевого (ПЛН-5-35) обробітку на глибину 25-27 см (контроль) і за безполицевих обробітків на глибину 25-27 і 12-14 см та нульового врожайність менша у середньому тільки на 4,1-6,2% порівняно до контролю.

Список використаних джерел:

1. Рудавська Н. М., Глива В. В. Формування продуктивності гібридів кукурудзи в умовах Лісостепу Західного. Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. 2018. №. 64. С. 120-132.

2. Танчик С. П. Ефективність контролю бур'янів у посівах кукурудзи за різних систем основного обробітку ґрунту в правобережному лісостепу України /С. П. Танчик, Я.С. Миколенко. Вісник Полтавської державної аграрної академії. Полтава. 2016. №4.С. 18-22.

3. Трубілов О. В. Формування врожайності зерна гібридів кукурудзи залежно від основного обробітку ґрунту і рівня мінерального живлення. Бюлетень Інституту зернового господарства. 2011. №. 40. С. 107-110.

4. Філоненко С.В. Формування зернової продуктивності кукурудзи за різних способів основного обробітку ґрунту. Вісн. Полтавської держ. аграр. академії. 2013. №3. С. 56-60.

5. Хаблак С. Адаптація технології вирощування кукурудзи до кліматичних змін. Агробізнес сьогодні. 2020. №24. С. 34-38. URL: <http://agrobusiness.com.ua/agro/ahronomiia-sohodni/item/20609-adaptatsiia-tekhnologii-vyroshchuvannia-kukurudzy-do-klimatychnykh-zmin.html>

6. Шувар І. А. Обробіток ґрунту в адаптивно-ландшафтних системах землеробства: Навч. посібник; За ред. І. А. Шувара /Шувар І. А., Гудзь В. П., Печенюк В. І., Камінський В. Ф., Юркевич Є.О., Бойко І. Є. Львів: НВФ „Українські технології”, 2011. 384 с.

7. Шувар І. А. Еколого-герботогічний моніторинг і прогноз в агроценозах: Навч. посібник; За ред. І. А. Шувара / І.А. Шувар, В. П. Гудзь, А. М. Шувар та ін. Львів: НВФ „Українські технології”, 2011. 208с.